magánac haylokot hogy az alatt
ülne árnyékban, mind addig mig
meg látnáia mint lenne az város-
nac dólga.
6 Mert késitett vala az WR
Isten egy tököt[a] hogy fel menne
az, az Ionas haylokára, hogy ár-
nyékot tartaná az Ionas feiénec és
meg óltalmazná az heuségnec
bántásától, és örüle Ionas az tök-
nec felötte igen.
7 Az után serze az Isten egy fér-
get másod napon reggel hainalba
melly az töknec az tövét meg rá-
gá és meg asia.
8 Es lön napkeletkor hogy az
Isten száraztó szelet támasztana,
és az napnac heusége meg sütné
Ionasnac feiét, annira hogy el
bággyadna, és kévánna magánac
halált, ezt monduán, iob nékem
hóltom hogy nem éltém
9 Es monda az WR Ionásnac,
vallyons méltán haragszolé ezért
ez tökért, és monda, méltan cze-
lekeszem hogy haragszom mind
halálig.[b]
10 Es monda az WR, Te szá-
nod ez tököt mellyért nem mun-
kálkottál és az mellyet nem neuel
tél, melly egy éijel fel neuekedett
és más éijel ismét el heruadott:
11 Es én ne szánnám Niniuét az
nagy várost, mellyen töb vagyon
tizenkétszer tíz ezer[c] embernél,
kic nem tudnac külömbséget ten-
ni az iob és bal kezec között,
mellyben baromis soc vagyon.

a: Nemellyec borostiannac, nemellyec ezt az fanac nevezic, mellyet az deiakoc Ricinusnac mondanac.

b: Az az, Annira hogy kiuannam inkab holtomat hogy nem eletemet.

c: Az az, Tob vagyon ez varosban szaz huszezer apro gyermeknel.

Ionas könyuénec vége.

MICHÆAS.

¶ *Az Michæás az ö egész könyuében feddi elöször az Iuda és Izrael orszagában valóknac Istentelenségéket, báluány imádásokat, bálá at datlanságokat, és az Istennec reáioc köuetkezendö büntetéseuel fe nyegeti öket. Másodszor az hiueket vigaztallya az Messias felöl való igéreteckel, az Euangeliomnac predicaltatásaual, és az Anya szent Egyházra köuetközendö iockal.*

ELSŐ RESz.

¶ Meg mondgya az Prophéta az ö neuét, hazáiát, és Prophétálásánac idejét. Annac utanna fenyegeti az Izrael és Iuda orszagát az bünért, neuezet szerint penig az baluány imadásert, Istennec büntetéseuel, mellytöl semmiképpen meg nem menekedhetnénec.

1
EZ az WR-
nac beſéde,
mellyet ſió-
lott az Mo-
reſeth váróſ-
ból való Mi-
cheaſnac, Iotam, Achaz és Eze-
chiaſnac Iuda királlyainac ide-
jekbe: mellyet látott Samaria és
Ieruſálem felöl.
2 Hallyátoc meg minden népec,
vegyed eſiedbe föld, és mind an-
nac lakóſi: és az WR Iſten légyen
bizonſág [a] ti ellenetec, az WR
mondoc (légyen bizonſág) az ö
ſientſéges Templomából.

a vagy, mi közöttünc.

3 Mert imé az WR ki iö az ö
helyéböl, és alá ſiáluán meg ta-
podgya ez földnec magaſſágit.
4 Es el oluadnac az hegyec ö
alatta, és az völgyoc el ſiakadoz-
nac, mint az viaſi az tüz elött, és
mint az vizec mellyec magaſſág-
ról ſiakadnac alá.
5 Az Iácobnac gonoſſágáért lé-
ſien mind ez, és az Izrael hazánac
bünéiért. Vallyon honét vagyon
az Iácobnac gonoſſága? Auagy
nem Samariátólé? Es honnét va-
gyon Iudánac báluányozáſa? A-
uagy ném Ieruſálemtölé?
6 Annakokáért ollyanná téſiem
Samariát mint az mezöben való
rakás kö, és mint az ſiölö plántál-
ni való föld, és el ſieleſitem az völ
gybe az ö köueit, és meg funda-
mentomit is ki mutatom.
7 Es minden ö faragott báluá-
ni el rontatnac, és minden ö aián-
dokai tüzzel meg égettetnec, és
minden ö báluánit el puſitítom:
mert paráznaſágnac iutalmából
gyüitötte ezeket, annakokáért
iſmét paráznaſágnac iutalmára
forditatnac. [a]

a Az Propheta az egeſz ſent iraſtac ſolaſa ſe mondgya ſerint az baluanyokat es azoknac aiandoit, paraznaknac mongya, az baluany imadaſt paraznaſágnac az baluanyokra függeſztetett aiandekokat penig haſonlittya az aiandekokhoz, mellyeket az parazna ferfiu ad az ö ſeretöienec. Azzal fenyegeti azert az Propheta az Izrael nepet, hogy az baluanyokra figgeſztetett aiandekoc az baluany imadoktul viſontac más rendbeli baluanyozoktul tudni illic az Aſſiriabeliektöl és az Chaldeaſoktul az ö baluanyokra függeſztetnec.

8 Ennekokáért keſergec én és
iaygatoc, [b] ruhátalan és mezite-
len iároc: ſiroc mint à ſárkányoc,
és iaygatoc mint az Strutz madár-
nac fiai.

b Az Propheta hogi inkab fel indithaſſa az nepet, ſiratya az ö allapattiokat.

9 Miuelhogy keſeruesec az ö
tſapáſi: és miuelhogy el erkezett
az veſiedelem ſiinté Iudáig, el ha-
tott az én népemnec ſiinte kapu-
iáig, ſiinte Ieruſálemig.
10 Gath városánac tudtára ne
adgyatoc, ne ſiriatoc: az Ophra
házáért üly az porba. [c]
11 [d] Költözzel el te is Saphir vá-
roſánac lakoſa, ki gyalázatoſon
meg mezitelenitettél: Nem ment
ki az Zaenan városnac lakóia az
Beth Ezel lakoſinac ſiralmokra:
el véſii az ellenſég az ti gazdag
ſágtokat, à ti földeteken való mú
latáſáért.

c Ophra varoſa Beniamin nemzetſegebe vala, es az egeſz Beniamin nemzetſége. Mikor pedig azt mongya Az Gath varoſanac tudtara ne adgyatoc ezt erti: Miuelhogy az Philiſteuſoc az ti nyomoruſagtokö igen örulnec, ingyen ie'en ſe tec az ti keſerüſegteket.

d Ez versbe homályoſſag vagyon. De az Saphirnac varoſa nem annira ert egy bizonios varaſt, mint az Iuda orſáganac legh ſepb reſzet. Mert az egeſz Iudat ez versbe ket reſzre oſztya, tudni illic legh ſepb dragabb és alább való reſzre. Azt mongya azért az versnec elsö reſzeben, hogy az Iudanac legh ſepb reſze el veſz. Az alább való reſzröl azt mongya hogy (az mint Tremellius fordittya) nem mennec ki az ſouany földön lakozoc, hanem az ö földökbe keſergnec Iudanac ſepb reſzenec veſzedelmen, az honnet az ö eleteket tapláltac. De mi vgy forditottuc mint ha három varoſrol emlekeznec, és hogy à Zaenan varaſtis meg rontana az ellenſeg. Tollebet az Tremellius magyarazattyat az hátra következendö versekis erösitic.

e: Nemelliec igy forditytyác, Bizonybankodni fog az Máróthnac lakosa.

12 e Mert az Máróth városnac
lakosa bánatban esett az ő iauai-
nac el vesiése miatt, miuelhogy
az WRtól vesiedelem siállott Ie-
rusálemnec kapuiára.

f: Auagy ki öket attal az Sion leánianac bünere, és kiben vgyan azon bünöc találtattanac mint az Israel orßágában.

13 Az te siekeredbe fogh' gyors
louakat Lachisnac lakóia, ki az
bünnec kezdőie vóltál f az Syon
leányáual egybe: mert te benned
találtattanac az Izraelnec gonos-
sági.

g: Az az, akar mint aiándekozzátoc az ti ßomßed ellenségiteket hogy veletec békeßegesec legyenec, de az semmit nem haßnal. Hogy ha penig az Iudanac királlia az erös Aczib varasboz foliamodnac, meg tsalatkoznac.

14 g Annakokaért adgy bátor
aiándékokat az Gathoz tartozó
Moreseth várossal egybe: az Ac-
zib várośnac házai meg tsallyác
az Izraelnec királit.

h: Az örökösön erti az pogany ellenseget, az Izraelnec diczösegen Ierusalemet.

15 Iöuendőben örököst h hozoc
én tenéked ô Maresanac lakóia,
ki mind Adullam városig és az
Izraelnec diczősségéig el érke-
zic.

i: Ezt azert mongya mert az sas keselyö az ö venßegeben annira el hannya az ö tollait, hogy mindenestöl kopaß.

16 Kopasiits meg te magadat,
és nijrd el az te haiadat az te gyö-
nyörüségben élö fiaidért, teriezd
ki kopasságodat mint az Saske-
sellyő, i mert rabságra vitetnec az
te nepeid.

II. Rész.

Fenyegeti ez Caputban az Prophéta közönseges képpen az népet, az alnokságert, hamisságert, kegyetlenségert, ragadozásert, az hamis Prophetákért, az vton iaroknac, özuegyeknec, aruaknac nyomorgatásokért, és iöuendöt mond az ő veßedelmekről.

1 JAy azoknac kic hamisságot
gondolnac, és kic gonosira
siándékoznac az ő ágyas házok-
ban, hogy mihelt meg virrad a-
zonnal meg czelekedgyéc azt,
miuelhogy arra hatalmoc va-
gyon.

2 Es azoknac az kic ha meg sie-
rettéc az más ember mezeiét, azt
azonnal el ragadgyác: auagy há-
zát, és azt el véssic: és nyomorgat-
tyác az embert az ő háza népé-
uel egybe, az embert és az ő örök-
ségét.

3 Annakokaért azt mondgya az
WR, Imé én gondoloc ez ház
népe ellen gonosit, mellyből ki
nem vonhattyátoc az ti nyakai-
tokat: és nem iártoc keuélyen, mi-
uelhogy az idő vesiedelmes lé-
sien.

4 Az napon példa besiédbe költ
titeket az siró, és keseruesen si-
rat titeket, ezt monduán, minde-
nestől fogua el pusitóltunc, az én
népemnec éggyic résiét el költöz-
tette az Isten: mi módon fosit
meg minket, és à mi örökségünk-
tőlis el idegenituén, mi módon
osittya el azt?

5 Annac okáért nem lésien ez
után ki az WRnac seregébe az
örökséget sorsual el ositaná. a

a: Az az, annira ki vesztem az gonoßokat ez földrul, hogy nem leßen azon semmi bizonios örökßege az Izraelnec valamel nemzetßegenec, mint annac elötte.

6 b (Mert azt mondgyátoc az
Prophetáknac:) Ne Prophetállya
toc, de vgyan Prophetálnac a-
zért. Nem Prophetálnac ezek-
nec, és nem esic ő raytoc gyalá-
zat.

b: Tremellius igy forditia Ne czepegietec, hanem czepegiec czepogienec. Nem czepegnec azoc vgy mint ezec hogy az nepnec ne . . leßen gyalazattya.

7 Oh te ki Iácób házának mon-
datol, auagy meg siorittatotté az
WRnac lelke? auagy ezeké az ő
czelekedeti mellyeket ti czele-
kesitec? auagy nem hasinálnaké
az én besiédim annál az ki iga-
zán iár?

8 De

Az az, ti azt mongyatoc, hogy ne Prophetalliana az igaz Prophetac, hanem az hamissac, miuel hogy azoc nem hizelkednec . . . mint azoc.

8 De az melly nép az elött én
népem vala, mint ellenségre én
reám támadot, ha kinec ruháia
vagyon, [c] azt azoktól à kic bá-
torſággal iárnac az vton el von-
ßátoc, mintha hartzról tértec
vólna meg.

c: Nemellyec igy fordittyac, az vton iaroknac ekes ruhaiokat el vonßátoc.

9 Az én népemnec özuegyit, ki
üzitec az ö kedues házokból,
és az ö kitſíndedektöl, el véßi-
tec az én aiándékomat ßünte-
len.
10 Kellyetec fel azért és men-
nyetec el, mert az föld nem
nyugalmatoc néktec, az ö tiß-
tátalanſágáért el vezt titeket, v-
tólſó veßedelemmel pedig.
11 Ha valamelly hazug tſalárd
hazudtinéktec, ezt monduán, [d]
prophétaloc néktec az borért a~
uagy réßegitö italért, az kedues
Prophéta ez népnec.

d: Nemellyec igy fordittyac, ha tinektec hizelkednem es ßolanec à borrul, vagy az reſeghitö italrol, kedues prophete voinec.

12 Mindeneſtöl fogua egybe
gyütelec tégedet Iácob, az Izrael-
nec maradékát egybe takaritom,
egybe gyüytöm azt mint az Boſ-
ranac iuhait, mint az ſereg iu-
hot az akolba, és zengnec az vá-
roſoc az embereknec ſokaſága
miatt.
13 El iö az rontó az ö ßemec
láttára, kic rontanac által mén-
uén az kapun à mellyen ki men-
nec: és az ö királlyoc ö elöttöc
fogſágra mégyen, és az WR lé-
ßen az ö feiec felött (boßſiú ál-
láſra. [h]

h vagy, Es az WR leßen az ö ſeregekben feiedelem tudni illic, hogy az ellenſeget igazgaſſa.

III. Réſz.

Ez Caputba az Prophéta az feiedelmek-
nec kegyetlenſégec ellen es az hamis prophe-
táknac hamiſſágoc ellen prophetál, kiknec
bünökért meg mondgya, hogyaz Si onnac
el kellene veßni.

1 ES mondéc én, hallyátoc
meg kérlec Iácobnac fe-
iedelmi, és Izrael házánac ve-
zéri: Auagy nem ti tißteteké tud-
ni az itéletet.
2 De ök azoc à kic gyülölic az
iót és ßeretic az gonoßt, kic e-
zeknec böröket róloc le vonßiác,
és az ö húſokat az ö tſontyok-
ról.
3 Es à kic meg éßic az én né-
pemnec húſát, és az ö böröket le
vonßiác ö róloc: az ö tſontyo-
katis meg rontyác, és meg dara-
bollyác, mint az fazékba való
húſt, és mint az vas fazékba való
húlt.
4 Ackor kiáltanac az WRhoz
és nem halgattya meg öket, ha-
nem el röyti az ö ortzáiát ö tö-
löc ackor, miképpen hogy go-
noßúl tſeleködtenec az ö dól-
gokban.
5 Igy ßól az WR az Prophé-
tác ellen, kic az én népemet el
tſallyác, kic mikor eleget éßnec
békeſéget hirdetnec, és az ellen
à ki valamit nem vét ßáiokban,
hadat hirdetnec.
6 Annac okaért éttzaka ßáll ti
reátoc az látáſért, és ſétetſég az
iöuendö mondáſért: és az nap el
enijßicp ez rophetáknac, és meg
ſetétedic az nap ö nékiec.
7 Es meg ßégyenölnec az lá-
tóc, és meg pirúlnac az iöuen-
dö mondóc, és bé dugiác mind-
nyáián az ö ßáiokat, miuelhogy

nem léſien az Iſtentől ſemmi fe-
leletec.
8 En pedig bizonyára bę tel-
lyeſedtem az WR lelkénec ere-
iéuel, itélettel, álhatatoſſággal,
hogy hirdeſſem Iácobnac az ő
gonoſſágát, és Izraelnec az ő
bűnét.
9 Hallyátoc meg ezt kérlec
Iácob házánac feiedelmi, és Iz-
rael házánac vezęri, kic gyűlő-
lic az itéletet, és mindep igaſſá-
got el forditanac.
10 Azis hallya meg à ki ęppiti
az Siont vérrel, és Ieruſálemet
hamiſſággal.
11 Kiknec feiedelmi aiándo-
kért itélnec, és kiknec papiai iu-
talomért tanitanac, és kiknec
prophetái pénzért iőuendőlnec,
azonközbe az WRhoz támaſz-
kodnac, ezt monduán: Auagy
nem mi köſitűnc vagyoné az
WR? Nem kőuetkezic mi re-
ánc veſiedelem.
Ier: 26. 12 Annac okaért ti miattatoc
az Sion meg ſiántatic mint az
ſiántó föld, és az Ieruſálem ra-
kás kőué léſien, és az Iſten házá-
nac hegye erdős héggyé.

IIII. Réſz.

Ez Caputba az hiueknec vigaſtaláſokért Iouendőt mond à Propéta az Iſtennec Anya Ecet Egy házánac nagy meltoſágárol, és annac az igenec hirdeteſe altal valo gyarapodáſárol. Maſodſor vigaſtallya őket az Babyloniabéli fogſágbol valo ſzabadulaſſal, és az ellenſégnec ő ellenec valo tanácskozáſoknac hijába valoſagaual.

Esa: 2. 1 DE az vtólſó időkben,
minec vtánna az WR
házánac hegye minden hegyek-
necfelőtte helheztetic, és min-
den halmoknac felőtte magaz-
taltatic; arra ſoc népec gyűl-
nec.
2 Es arra ſoc pogány népec
mennec, és ezt mondgyác: Iertec
elmennyűnc fel az WR hegyé-
re, és az Iácob Iſtenénec házá-
hoz, és meg tanit minket az ő
vtaira, és iáriunc az ő őſuénin:
Mert Sionból mégyen ki az tör-
uény, és az WRnac beſiéde Ie-
ruſálemből.
3 Es ſoc népec között itéletet
téſien (az Iſten,) és ſoc nem-
zetſégeket meg fed, nagy meſiſie
földig, és az ő fegyuerekből ka-
pákat czinálnac, és az ő dárdá-
iokból ſarlókat, és éggyic nép az
máſic ellen fegyuert nem von-
ſion, és többé hadakozáſt nem
tanúlnac.
4 Es kiki mind békeſéggel
nyugoſiic az ő ſiőleie alatt, és az
ő fige fáia alatt, és ſenki meg nem
rőttenti őket, mert az ſeregeknec
WRánac ſiáia ſiólott.
5 Mert minden fęle népec az ő
Iſteneknec neuében iárnac: De
mi az mi WRunknac Iſtenűnk-
nec neuébe iárunc mind őrőc-
kőn őrőcké.
6 Az időben azt mondgya az
WR: hozzám fogadom az ſán-
tát, és egybe gyűytem azt à ki el
ſięlledett, és azt à kit nyaualyác-
kal meg látogattam vala.
7 Es ſiámlálom az ſántát az
én maradéc népem közzé, és az
kit meſiſie el vetőttem vala, erős

néppé

néppé téſiem: Es wralkodic az WR ő raytoc Sionnac hegyén, moſtantól fogua mindőrőcké.

8 Es te gyűlekezetnec tornya Syon leányánac vára, el iő te hozzád és el érkezic az előbbi Wraſág, az Ieruſálem leányánac birodalma.

9 Moſtan miért kiáltaſi nagy kiáltáſſal? auagy nintsé egy királis ti kőzőttetec? és az te ió tanáts adód el veſietté? miuel hogy bánatnac ereſitetted magadat mint az gyermec ſiűlő.

10 Bánkodgyál és foháſikodgyál Sionnac leánya mint à gyermec ſűlő: mert ki mégy városodból és az mezőn lakozol: és vitetel ſzinte Babyloniáig, honnat meg ſiabadúlſi, onnét meg ſiabadit tégedet az WR az te ellenſégidnec kezekből.

11 Mert iólleheet immáronnis ſoc pogán népec gyűltenec te ellened, kic ezt mondgyác: Immár el kárhoztatott, [h] és ſiemeinkel meg láttyuc az Sionnac veſiedelmét.

[h] Auagy el vettetett Iſtentől az Sion.

12 De ők nem tudgyác az WRnac gondolatit, és nem értic az ő tanátſát, hogy ő őſiue gyűyti azokat mint az kéuét az ſierőre.

13 Kelly fel és tſépeld (ellenſégidet) Sionnac leánya, mert az te ſiaruadat vaſſá téſiem, és à te kőrmeidet atzéllyá, hogy meg ronts ſoc népeket: és az ő gazdagſágokat az WRnac ſienteled: és az ő marháiokat az egéſi főldnec Wránac.

V. Réſz

Ez Caputban ſol előſiőr az Prophéta az Anya ſent Egy háznac nyomoruſágárol. Az vtán az hiueknec vigaſtalaſokért ſol az Meſſiaſnac el iőueteliről, az Anya ſent Egy háznac meg maradaſárol, oltalmazáſárol, gyarapodáſárol, és annac ellenſeginec romlaſokrol. Vtolſor meg mondgya az Prophéta az Anya ſent Egy haz ſabadulaſánac modgyát, melly ez, ha meg foſtatic minden külſő erőtűl, emberi ſegitſégtől, bálvanyoktol és azoknac tiſteleritől.

1 MOſtan ſereggel gyűlly egybe te ſoc ſeregnec népe, ki mi ellenűnc à mi várośunknac meg ſiállásáról gondolkodol: és veriéc artzól veſſiőuel az Izraelnec biráiát. [a]

[a] Nemellyec ez verſet Ieruſálemről magyarázzác, és illyen módon fordittyác: Maidan egybe gyűlletel, vagy egybe ſoritatol te gyűlekezetnec leánya. Mert az ellenſég környűl véſen minket, és veſſiőuel veric arcol az Izraelnec biráiát. De mi kőuettűc itt az Tremelliuſt, ki ez verſet magyarázza az Aſſyriabéliekről és Babyloniabéliekről. Tudni illic, hogy Ieruſalemnec meg ſiallaſárol tanácſkoznac, és hogy az Izraelnec feiedelmit minden gyalázatos, boſſiúſaggal illeſſec. Mind az által valamellyiket váláſiod, az értelem vgyan azon egy léſſen, tudni illic, hogy minec előtte az Meſsiás el iőne az Iſten népénec nyomoruſága léſſen.

2 De te Ephratanac Betleheme iólleheet kitſin város vagy az Iudánac fő városi kőzőtt, mind az által te belőled ſiármazic énnékem az ki Izraelben wralkodó léſien: kinec az ő ki iőueteli eleitől fogua, és őrőc időktűl fogua vadnac. [b]

[b] Az ő ki iőuetele az Iſtenegtől fogua, auagy őrőc időktűl fogua végezett el hordozni az teſtben. Vagy az mint Tremellius magyarázza, ki eleitől fogua meg ielentette magát az teremtés által, ſent igéie és hatalma ereie kezdete által, mikeppen az fel tamadó nap, fényéuel meleg geuel ielenti ki magát. Iólleheet kőzőnſéges képpen ſoktác magyarázni ez verſet, Chriſtuſnac az Atya állattyából való őrőc ſiűletéſéről.

3 [c] Annac okaért iólleheet el hadgya

[c] Ez verſebe ſis mint az elsőben tőrendőt mond az Prophéta az Anya ſent Egy háznac nyomoruſágárol, de vgyan ezen verſbe vigaſtallya az hiueket, hogy az ő nyomoruſágoc ideig való léſſen, és őrőmnec kezdete, mint az aſſiony állatnac faidalommal való ſűléſe.

hadgyaőket az mig az ſiűlő ſiűl:
mind az által az ő attyafiainac
maradéki meg térnec az Izrael
fiaihoz.
4 Es állandó léſſen [h] és legelte-
ti (az ő népét,) az WRnac ere-
jéuel az ő Wránac Iſtenénec
nagyſágos neuéuel: és bátorſá-
golon élnec, mert fel magaſztal-
tatic az főldnec határáig.
5 Mert léſſen az mi békeſé-
günc; és minec vtánna az Aſſy-
riabéli feiedelem az mi főldűnk-
re iőuend és minec vtánna az mi
palotáinkat meg tapodgya, ál-
latunc ő ellene hét páſztorokat, [d]
és nyóltz feiedelmeket az em-
berec kőzzűl.
6 Kic az Aſſyriánac főldét el
veſitic fegyuerrel, és az Nimrot-
nac lakó főldét [e] az ő fegyuerec-
kel: és meg ſzabadit az Aſſyria-
béliektől minec vtánna iőuen-
denec az mi főldűnkre, és meg
tapodgyác az mi határinkat.
7 Es az Iácobnac maradéka az
pogáń népec kőzőtt, és minden
nemzetſégec kőzőtt ollyan léſſen
mint az mennyei harmat, és
mint az fűuőn való harmatoc,
meſly [f] nem vár vala embertől,
és nem bizic vala az emberec
fiaiban.
8 Es az Iácobnac maradéka az
pogáń népec kőzőtt, és ſoc nem-
zetſégec kőzőtt ollyan léſſen,
mint az oroſláń az erdei vadac
kőzőtt, és mint az oroſláń kő-
lyőc az iuhoknac nyáia kőzőtt,
melly ha által mégyen azokon,
és meg ſzaggatandgya és el ra-
gadandgya, ſenki ki nem veheti
ſzáiából.
9 Es az te kezed erőt véſſen az
te ellenſégiden, és minden te el-
lenſégid ki vágattatnac.
10 [g] Mert az napon, azt mond-
gya az WR: el veſitem az te lo-
uaidat te kőzzűled, és el veſztem
az te hadakozó ſzekereidet.
11 Es el rontom az te főldednec
váróſit, és minden te ellenſégi-
det le tőrőm.
12 Es ki veſitem kőzzűled az
iőuendő mondókat, és ſiem [?] ieny
veſitőid nem léſſnec tenéked.
13 Es el veſitem az te faragott
képeidet, és az te báluányidat te
kőzzűled, és nem tiſzteled tőb
bé az te kezednec czinálmá-
nyát,
14 Es el veſitem az te berkeidet
te kőzzűled, hogy el veſieſſem az
te ellenſégidet.
15 Es haragomban s bóſúlá-
ſomban boſſúſtt álloc az pogáń
népeken, kic énnékem nem en-
gettenec.

h Tudn il. lic à Meſsias. kiről ſzola v. 2.

d: Bizonyos ſzámot mond bizontala nert. Mint ha azt mondana, ſoc páſztort es feiedelmet állatunc az ellenſég ellen à mint kell.

e: Erti az Babyloniat.

f: Erti az Iacobnac maradekat. melyről azt mondgya hogy nē vart embertől es nem bizot emberekben. az a mindenektol el hagyatot volt.

g Meg mondgya minemű modal akarja őket meg tartani, tudni illic igy, hog előſzer meg foſzſzaſſanac mind azoktol a mellyekben biztac hogy az őr kegiel menec helye legyen. Azt mondgya azert hogy előſzer meg foſztya őket az louaktol az erős varoſoktol, iőuendő mondoktol, balauanyoktol.

VI. Réſz.

Az Iſten ez Capitulumban pereluen az ő népéuel ſzemekre hannya az minémő io tetemennyel vólt ő hozzáioc eleitől fogua, es meg veruen az kep mutató hamis Iſteni tiſzteleteket, meg tanitua őket mimódon tiſztellyéc őtet. Az vtán panaſzolkodic az ő igéiehőz való engedetlenſégekről, és fenyegeti őket az ő hamiſſagokért, alnokſagokért és báluany imádaſokért.

1 HAllyátoc meg kérlec az
mit mond az WR: kelly
fel perelly ez hegyeckel, és ez
halmoc hallyác meg az te ſzó-
dat.

2 Hallyátoc meg hegyec az WRnac töruénkezéſét, és ez földnec erös fundamentomi, mert az WRnac töruénkezéſe vagyon az ö népéuel, az Izrarellel perel.

a: Bizonyságot teßen Isten az ö ártatlanságarol, és az ö népéhöz való ió tetemeniröl.

3 [a] En népem mit vétettem te ellened? és mibe vóltam tenéked ártalmadra? tégy tudománt én ellenem.

Exod: 15.

4 Mikoron az Ægyptumnac földéböl ki hozuán az rabſágnac házából tégedet meg ſzabaditottalac vólna, és te elötted botſáttam vólna Moſeſt, Aaront, Mariát.

Num: 22. & 23.

5 En népem emlekezzél meg kérlec mit gondolt vala te ellened Balac az Moabitáknac királlya, és mit felelt ö nékie az Balaam az Beornac fia, és mineműö dolgoc lettenec Sittimtöl fogua mind Gilgalig, hogy meg tudhatnád az WRnac ió tétemenit.

b: Az bünös népnec képében tudakozic az Propheta arrol miuel vehetne eleit az Isten haragiánac Azt mongya pedig hogy egyebbel nem, hanem igaz poenitentiáual.

6 [b] Miuel mennyec eleibe az WRnac? mimódon alázzam meg magamat az Felſéges Istennec elötte? Auagy egéſzen égö áldozatockal mennyeké eleibe? Auagy eſztendös borijuckalé?

7 Vallyon keduét találnámé az WRnac ezer koſockal? tízezer olay forrásból költ olaijal? vallyon ſzadgyamé elsö ſzülöttemet bünömnec váltſágáiért, és az én méhemnec gyümöltſét az én lelkem gonoſſágánac váltſágáiért.

8 Ember meg mondotta te néked (az Isten) mi légyen az ió; és mit kéuán az WR te tülled egyebet, hanem hogy igaſſágot czelekedgyél, ſzereſſed az irgalmaſſágot, és hogy meg alázzad magdat, és hogy az te Isteneddel iáry?

c: Panaſzkodic hogy nohanéluan halliác az Prophetáknac ſzauoc, mind az által keues haßna vagyon, hanem czac az értelmeſeknel, az az választottaknal vagyon haßna.

9 [c] Az WRnac ſzaua az városban kiált: De czac az értelmes emberec láttyác az te neuedet. Hallyátoc meg azért az veſzſzöt, és kit ſoda fenyegeſſen titeket azzal.

10 Vallyon vadnaké meg az Istentelen ember házában hamiſſággal gyütöt kénczec? Vallyon vagyoné meg kiczinitet vtálatos véka?

11 Vallyon iouá hagyomé az hamis mértéket, és az czalárd fontot?

12 Mert az gazdagoc ö köztöc meg töltöztenec ragadománnyal, és az ö lakói hazugſágot ſzóltac, és az ö nyeluec az ö ſzáiokban tſalárd.

13 Enis azért meg veruén tégedet meg keſeritelec és el vetlec tégedet az te büneidért.

14 Eſzel te de meg nem elégeſzel: és az te romláſod tin közztetec léſzen, örized magadat de nem óltalmazhatod, [d] és à kiket meg óltalmazandaſz, én fegyuer alá adom.

15. El

d: Ez verſnec vtolſo reßet ſoc képpen magyarázzac. Nemellyec igy: Az te feleged fogad az ö méhébe de nem ſzül elö magzatot hanem azt el veßti, ha ſzülis élöt, én azt fegyuer alá adom. Nemellyec igy, veitegeted marhadat de nem oltalmazhatod meg, az mit penig meg oltalmaßz, azt is prédára adom. Nemellyec igy: Te Atyá igyekezel meg tartani az te fiaidat, de nem tarthatod. Vtolſzor igyis magyarázzac. Az varos ſokakat be fogad, de nem oltalmazhattya meg.

15 El veted az földbe magodat
de fel nem aratod, meg ſaytólod
az olayt, de nem kened magadot
azzal, muſtot nyomſi, de te bort
nem iſiol.

e: Az az, ha ugy imadoc, es ver ſsopoc vadtoc minemö volt Amri es Achab.

16 Mert megis az Amri király
parantſolattyát tarttyátoc e és az
Achab háza népénec dolgát kö-
uetitec, és azoknac tanátſokon
iártoc, hogy ki vágialac tégedet,
és az te lakóidot tſufságra iuttaſ-
ſam, és hordozzátoc az én népem-
nec ſiidalmát.

VII. Réſz

Panaſolkodic az Iſten elöſör ez Capumban az igazaknac keues voltokrol, és à népnec e-ſtekben való nagy romláſokrol, mellybe az Prophéta mondgya hogy magat az emberektöl el forduán Iſtenhöz tſatollya magat. Maſodſor à Prophéta vallaſt teſen arrul az egéſs gyülekezet képébe, hogy az Iſten haragiat à bünére mellan hordozza, de vgyan ott magát vigaſtallya kouetközendö ſabadulaſſal. Vtolſor könyörög à Prophéta à népnec képébe, kic az Iſten vigaſtal iöuendö iótéteménnyel kinec nagy irgalmaſſagarol az Prophéta vallaſt téſen.

1 JAy énnékem, mert úgy ma
radéc mint az nyári taka-
rodás vtán az tarló, és à ſzedés
vtán az meg ſiedett ſiölö, egy en-
ni való gerezd ſem maradott:
elein érö gyümöltſet kéuán valá
az én lelkem.

2 El veſiett ez földröl az ió té-
uö ember, egy igaz is nints az em
berec között, mindnyáián vér v-
tán olalkodnac, ki ki mind háló-
ual vadáſſia az ö attyafiát.

3 Hogy véghöz vigyéc az go-
noſſágot à melly kezec között va-
gyon, az feiedelem (adománt)
kéuán, az biró fizeteſért (ítél,)
és az ki fö ember, ö maga beſiélli
az ö leikénec gonoſſágát, és azt
meg erösſitic.

4 Az ki leg iobb közöttöc, ol-
lyan mint az töuis, az ki leg i-
gazb közöttöc, ollyan mint az tö-
uis bokor: az te ör állóidnac na-
pioc, és az te meg látogatáſod-
nac napia el iött, ackor ſiégye-
nölnec ök meg.

5 Ne higgyétec barátatoknac,
ne bizzatoc tanáts adótokhoz,
annac à kit kebeledbe tartaſi ne
ielentſed meg titkodat.

6 Mert az fiu, boſiſſúual illeti Matth:10
az ö attyát, az leány, annya ellen
támad, az meny az ö napára, és
embernec az ö háza népe ellen-
ſége.

7 a En penig az Wrra nézec,
várom az én ſiabaditáſomnac I-
ſtenét, és meg halgat engemet az
én Iſtenem.

a: Az az, Noha az emberec illyen gonoſſac mind az altal en vgy viſelem magamat es vgy elec hog czac az egy Iſten legyen elöttem es az en Iſtenemtöl el nem tauozom, mig nem meg ſsabadit engemet.

8 b Ne örüly az én nyaualyá-
mon én ellenſégem, mert noha el
eſtem, de fel kelec, mikor az ſetét-
ſégben ülendekis, az WR léſien
nékem világoſſágom.

9 Az WR haragiát hordozom
mert vétkeztem ö ellene, mind
addig mignem meg láttya az én
pöremet és igaz töruént téſien
énnékem, ki viſien engemet az
világoſſágra, hogy meg láſſam az
ö igaſſágát.

b: Az Prophéta az anya ſent egyhaz kepeben meg veti az keſerteteket mellyec az hiueket az nyomoruſagokban haborgattyac.

10 Es meg látuán az én ellen-
ſégem ezt, meg ſiégyenlye ma-
gát, ki ezt mondotta én felölem,
hól vagyon az te Wrad Iſtened?
az én ſiemeim meg láttyác, hogy
az én ellenſégem mayd el tapod-
tatic mint az vtzán való ſár.

11 Az

11 Az melly napon meg eppiti az Wr az te meg romlott gyöpüidet, az napon mesisse veti az te ellenségednec parantsolattyát.

12 Az napon te hozzádis el iönec c Asyriából és az erös várasokból, és minden eröſſégböl mind az Euphrates folyó viztül fogua, és eggyic tengertöl fogua az másic tengerig, eggyic hegytöl fogua az másic hegyig.

c Ez versben az Propheta nem egyebet akar, hanem hogy minec utanna Isten Ierusalemnec az elebbi allapattyát helyere allatya, minden pogán nepec kic annac elötte annac ellenségi voltanac az nagyac, ösze fö drólmeg tisztetic.

13 Es'el pusztitatic ez föld az ö lakói miatt az ö tselekedeteknec gonoſſágáért.

14 d Legeltessed az te népedet Wram az te vesszöddel, az te öröksegednec seregit, melly tsac ö maga lakozic az erdöben, és az mezönec közepette: legeltessenec az Basannac mezeién és az Gilea don mint az régi idökben.

d Könyörög az Propheta Istennec mind az hiuec képeben hogy Isten az ö népet örizze, oltalmazza mint regen.

15 e Mint az Ægyptus földeböl való ki iöueteledenec ideién, azon képpen meg mutatom néki az én tsudálatos dólgaimat.

e Az Prophe ta könyörge sere föld Isten.

16 Meg láttyác ezt az pogánioc és meg szégyenülnec minden ereiekben, az ö kezeket száiokra tészic, és az ö fülöc meg sketülnec.

17 Az port nyallyác mint az kigyóc, mint az földi férgec az ö féltekbe meg remölnec, az mi Wrunc Istenünc elött féinec, és rettegnec te tüled.

18 Kitsoda ollyan Isten mint te vagy, ki el véssed az mi álnokságinkat, és az te örökségednec maradékánac gonoſſágát el halgatod? Nem mind öröcké tarttya meg az ö haragiát mert gyönyörködic az irgalmaſſágban.

19 Hozzánc teruén könyörül raytunc, el tapodgya az mi álnokſáginkat, és az tengernec mélségeſ öruéniben veti minden büneinket.

20 Niluán meg mutatod Iácobnac tött fogadáſodat, és Abrahámnac igért irgalmaſſágodat, mellyeket esküuéſſel fogadtál vala az mi Atyáinknac meg az régi idökben.

NAHVM,

ELSÖ RESZ.

Ez Capitulban el söör a Prophetа az Istennec termeszetiröl sokat szól, hogy az ö prophetálásánac nagyob méltosága legyen. Az vtán iöuendöt mond Niniuenec és az Asyriai birodalomnac kirallyáual egyetembe va 6 romlásárul, és az hiueknec vigasztalásokert az Annya szent egyháznac szabadulásárólis iöuendöt mond.